

STŘÍDAVÝ PROUD

Sériové obvody střídavého proudu

RLC obvod

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

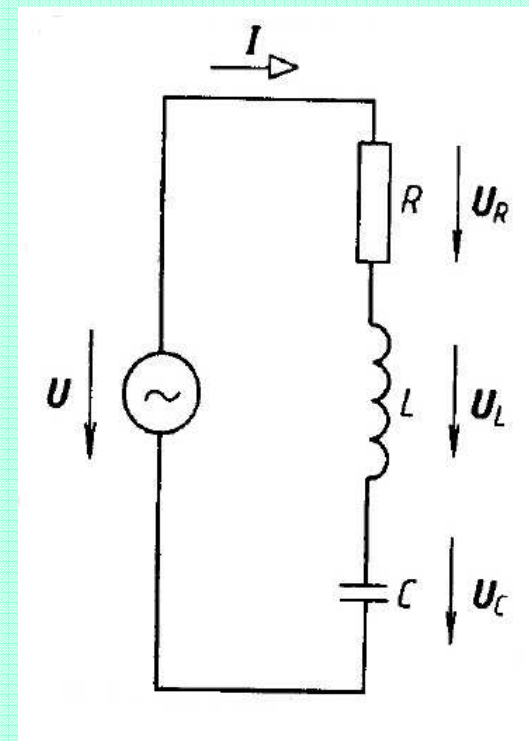
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0425
Autor	Ing. Lenka Ližanová
Název školy	Integrovaná střední škola technická, Benešov
Předmět	Základy elektrotechniky
Tématický okruh	Střídavý proud
Téma	Sériové obvody střídavého proudu - RLC obvod
Ročník	1.
Datum výroby	4.3.2013
Anotace	Tento DUM slouží k výuce žáků v oblasti spojování různých součástek do složitějších sériových obvodů.

Sériový RLC obvod

- Jedná se o sériové spojení ideálního kondenzátoru s kapacitou C , ideální cívky s indukčností L a rezistoru s činným odporem R .
- Ve schématu označíme zvolený kladný směr svorkového napětí U
- Dále můžeme označit kladný směr proudu I a napětí na cívce U_L , na kondenzátoru U_C a rezistoru U_R .
- V této fázi můžeme začít kreslit fázorový diagram

Sériový RLC obvod

- Proud I je v celém obvodu stejný $\Rightarrow$ zakreslíme jej na kladnou osu x
- Napětí na rezistoru $U_R = RI$ je s proudem ve fázi (zakreslíme ve stejném směru jako fázor proudu)
- Napětí na cívce bude dle Ohmova zákona $U_L = X_L I$ a předbíhá proud o 90° , tzn. je na svislé kladné ose y
- Napětí na kondenzátoru $U_C = X_C I$ se zpožďuje za proudem o 90° , tzn. je na svislé záporné ose y
- V geometrickém součtu fázorů platí (2. Kirch. Zákon):

$$U = U_R + U_L + U_C$$

Sériový RLC obvod

V obvodu mohou nastat 3 možné případy:

1) $X_L > X_C$ proud se bude zpožďovat za svorkovým napětím a fázový posun bude kladný, obvod RLC má indukční charakter

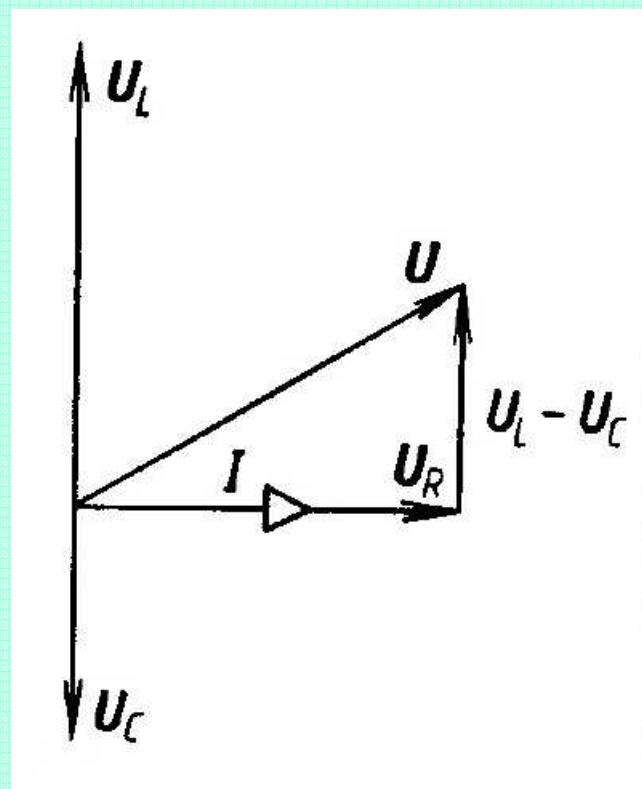
2) $X_L < X_C$ proud bude předbíhat svorkové napětí a fázový posun bude záporný, obvod RLC má kapacitní charakter

3) $X_L = X_C$ při rovnosti indukční a kapacitní reaktance dochází k sériové rezonanci, impedance obvodu se rovná pouze hodnotě rezistoru

- k této situaci dojde při frekvenci $f_r = \frac{1}{2\pi\sqrt{LC}}$

Sériový RLC obvod

Fázorový diagram pro situaci, kdy $X_L > X_C$ a $U_L > U_C$

Matematické řešení

Případ, kdy $U_L > U_C$

Výsledné napětí

$$U = \sqrt{U_R^2 + (U_L - U_C)^2}$$

Výsledná reaktance

$$Z = \sqrt{R^2 + (X_L - X_C)^2}$$

Proud procházející obvodem

$$I = \frac{U}{Z}$$

Případ, kdy $U_L < U_C$

Výsledné napětí

$$U = \sqrt{U_R^2 + (U_C - U_L)^2}$$

Výsledná reaktance

$$Z = \sqrt{R^2 + (X_C - X_L)^2}$$

Proud procházející obvodem

$$I = \frac{U}{Z}$$

Fázový posun φ

Případ, kdy $U_L > U_C$

$$\tan \varphi = \frac{U_L - U_C}{U_R}$$

nebo

$$\tan \varphi = \frac{X_L - X_C}{R}$$

Případ, kdy $U_L < U_C$

$$\tan \varphi = \frac{U_C - U_L}{U_R}$$

nebo

$$\tan \varphi = \frac{X_C - X_L}{R}$$

Děkuji za pozornost.

Zdroje

- VOŽENÍLEK, L., ŘEŠÁTKO M.: *Základy elektrotechniky I: pro 1. ročník SOU elektrotechnických*. Praha: SNTL, 1984.
- [http://files.krydl.webnode.cz/200000243-77e3978de4/95%20Jednoduche slozene obvody str proudu.pdf](http://files.krydl.webnode.cz/200000243-77e3978de4/95%20Jednoduche%20slozene%20obvody%20str%20proudu.pdf)